

BEREGI UJSÁG

TÁRSADALMI, VÁRMEGYEI ÉS KÖZGAZDASÁGI ÉRDEKŰ HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Beregszász, Bocskay-utca 6.

Laptulajdonosok: a szerkesztők.

Főszerkesztő:

Dr. Kubowich Géza.

Felelős szerkesztő:

Nagy Ernő.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 kor. Községek részére 5 kor. Egyes szám ára 20 f.
Hirdetési díjak:
30 szőlő 1 kor. 60 szőlő 2 kor. 100 szőlő 4 kor. 200 szőlő 6 kor.
Nyilttér petit sora 80 fillér.

Szent István király.

Az Ur szent István 1000-ik esztendejében, a fia zármaszása Gerbert, előbb rhaimsi, majd ravennai, végül római püspök, aki II. Sylveszter néven ült a 999. évtől kezdve az 1003. év május hó 12-ikéig, az Ur átlényegülése napjáig az apostolok fejedelmének trónján, Asztrik püspök által koronát küldött a magyarok keresztény érületü fejedelmének, a Vajkból Istvánná keresztelkedett, dicső uralkodónak, aki magát e koronával ugyanez év Nagy-Boldogasszony napján (aug. 15-én) a legnagyobb pompa és fény kifejtése mellett megkoronáztatta.

Ugy magyar történelmi és közjogi, mint általában nemzetközi jogi szempontból kiváló fontosságú esemény volt ez.

Az akkori felfogás szerint a királyi méltóság és cím elismerésének, melyet a fejedelem felvenni és viselni akart, ez volt a nemzetközi jog által szentesített módja és formája s az elismerésnek e jogát minden főúri és földöntuli hatalom nevében a Szent Péter székének mindenkori birtokosa: a pápa gyakorolta.

Mély politikai belátásra, nagy észlelyességre és helyes gondolkodásra valló

eljárás volt, hogy a nagy és bölcs fejedelem a koronát nem a császártól, hanem a pápától kérte és kapta. Ha ellenkezőleg cselekszik s koronáért a hatalmi körével terjeszkedni vágyó császárhoz fordul, önként dobja ennek lábai elé hűbér gyanánt országát s önként vallja magát a császár vazallusának.

A pápai adományozás ténye azonban más jelentőségű. A pápa hatalma e korban még szellemi hatalom, bár tekintélye földi dolgokban is mérhetetlen. Az ajándékozó pápa az adományozásnak jelképi ténye által nem kíván főhűbérura lenni a hozzá forduló fejedelmének, csak mintegy szentesíteni kívánja az idegenből ideszakadt, de a kereszténység és az egyház kebeléhez siető hős nemzet honfoglalásának történelmi cselekményét.

Annak a körülménynek, hogy a koronaküldés eseménye később különösen az Anjouk idejében egyes világi hatalomra törekvő és e hatalmat az égi hatalomnál többre becsülő pápákban a főhűbéruri jogok érvényesítésére és gyakorlására vonatkozó igényeket támasztott, amely igényeknek Róbert Károly királylyá válaszlása előtt, de olykor-olykor később is igyekeztek kifejezést adni: történelmi, közjogi és

nemzetközi jogi szempontból semmi jelentősége nincs.

Szörványos jelenségek ezek csupán, de ez igények testet nem ölthettek soha, mert megtörték a nemzetnek az önállóságához és függetlenségéhez való szívós ragaszkodásán és hazaszeretétén.

Ha gyakorolt is hatást a magyar nemzet közéletére a germán eredetű hűbéri jogrendszer, a mi köz- és magánjogi rendszerünket, mely sajátos nemzeti eredetű és ilyen irányban is fejlődött, átalakítani, felforgatni nem tudta soha. Ezt is a nagy, bölcs és szent királynak köszönhetjük.

A messze homályos idegenből — Ázsiából — ide származott nemzetet elsöpörték volna az idők viharai, ha a bölcs király nem viszi be nemzetét a kereszténység kebelébe. A kereszténység szellemének hatása alatt nyerte meg a római pogány műveltség a civilizatórius erőt s mikor már az erkölcsi sülyedés minden értékétől megfosztotta, a keresztény szellem uralmának ellenállani nem birt, abba beleolvadt, csak akkor vált képessé arra, hogy megtisztult és tökéletesült formában az őt átható szellemnek megfelelően folytathassa uralmát tovább is a világ felett.

A „BEREGI UJSÁG” TÁRCÁJA.

Első csók.

Csak úgy jött az nekem, tán nem is
[akartam,
Hogy akkor délután megcsókoljon ajkam.
Tán te sem akartad, mégsem húzódoztál,
Ugy önkéntelenül, te is megcsókolnál.

Valami nagy érzés vett erőt ott rajtunk
És egy forró csókban összeforrított ajkunk.
Mikormár elcsattant, akkor ijedtünk meg,
Hogy talán meglátott valaki bennünket.

Belé is pirultunk mindaketten, édes,
Mert nem voltunk szokva az ilyesféléhez.

A kis kerti padról felugrottunk s félve
Néztünk körül: vajjon nem vettek-e észre?

De nem látta senki, csak az Isten látta,
Ő meg bizonyosan gondolta magába:
Jól megy, jól, fiaim, régi ez a nóta,
Igy csinálják ezt már sok ezer év óta.
(Zilah.) László Andor.

Első csók.

— A „BEREGI UJSÁG” eredeti tárcája. —

Irta: Bébé.

Egyszer a lelkem dalolva szállott eltűnt
időknek szép emlékein, keresve, kutatva első
csókomnak rég elfelejtett történetét . . . Az
első csóknak mámorító ízét, a biborajkak

gyöngye remegését hogy-hogy feledtem, én
nem is tudom?! . . .

Akkor a lelkem, a forró ajkam az első
csóknak szomja égeté s úgy jutott eszembe
kutatni annak rég elfelejtett történetét . . .
Dalolva szállt a lelkem sugaras mezőkön,
nyíló virágok ezrei között . . . keresve ku-
tatva . . . hiába, hiába . . . Suhanva száll-
lott a sejtelmes erdőnek titkos, mély ölére,
hátha leánykám ott rejtőzött el?! . . . Keres-
tem, kutattam . . . Hiába, hiába! . . . A
hegytetőket, a völgyek árnyát, az ismert vi-
déket mind-mind bejártam, de a leánykát, a
kitől kaptam s akinek adtam az első csókot
seholsem találtam . . .

Egyszer a lelkem enyhe szellő szár-
nyán temetőben bolygott horpadt sírokon;
összeborult lombnak, sírből nőtt virágnak,
zizegő fűszálnak meséjét hallgatta . . . Szó-

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer: **tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajoknál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábadozóknál influenza után**

ajánlatik Emeli az étvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4 koronáért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alantl céggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc.)

Ennek a folyamatnak legigazibb kifejezése a római német szent birodalmi császárság, mely már csak névleg római, de valójában német, mert miként a pogány műveltséget a keresztény szellem, aként győzték le a rómaiakat az uralomra jutott német népelemek.

Szent István király ezt mind belátta s épen azért igyekezett behozni a keresztény hitet s ezért kívánta pogány magyarjait az egyház kebelébe vezetni. Lehet, hogy épen amiatt szerette meg annyira az idegeneket is.

De miként az ország nemzetközi helyzetének biztosításán, ép oly nemes hévvel és buzgósággal munkált szent István király az ország belviszonyainak rendezésén is. Sajnos, hogy sok magyar vérnek kelle elfolynia a nagy király eme nemes törekvései megvalósításának miatta.

Az államszervezet megteremtése, a nemzeti intézmények egész sorozatának életre keltése, a belső béke és rend biztosítása s a magyar keresztény egyház rendezése igénybe vették a nagy király összes tetterejét, minden idejét és alkotó képességét. Nemes idealizmustól eltelve, de a gyakorlati élet szükségleteinek biztosításán fáradozva telnek el uralkodásának napjai s míg egyik kezében keresztet, másikban kardot tartva térít, buzdít, tanít, és harcol, addig nemzete anyagi jólétének előmozdítását is felőli atyai gondoskodása.

Fejedelem, apostol, ember és jó magyar egy személyben. Hogy maga elé tűzött nagy célját, a megszerzett hon fennállásának biztosítását elérje, önvéréivel szemben sem riad vissza a legkiméleltlenebb eszközöktől. Irtó háborút indít a pogányság ellen, melynek folyamán patakokban ömlik a magyar vér, de mindinkább megvalósulni látja a célt, melyért küzd s melyet elérni akar.

Szervezi az egyházat, szervezi az államot. Bölcs és üdvös törvényeket alkot. Megveti alapjait a nemzet ezeréves alkotmányának. Uralkodásának és kormányzatának melegét egyaránt érzi országának minden lakója nemzetiségi különbség nélkül. Karjainak szelid ölelésével szorítja keblére egy magyarjait, mint az európai civilizációt

moruan süttak-búttak áldozatról, lemondásról, eltemetett fájdalomról, sirban élő szerelemről. Egyszer csak egy kis vadrózsa első csókról kezd regélni. . . Hallga, hallga, mit regél?!

Két fakadó rózsabimbót ringat lágy ölébe a szellő, — egy fehérét, egy pirosat. Mindakettő csókra vágyik s játszadozva, hajladozva, piros rózsza csókra nyújtja a fehérnek ajakát. Fehér bimbó, bár a vágytól, égő tüztől megremeg, nem ad csókot, félrehajlik s szerelmesen így susog: Ne, ne, most ne! . . . lásd, hogy néznek a virágok?! . . . Holnap, holnap megcsókolak, egyszer, százszor . . . ezerszer . . .

Másnap reggel piros rózsza égő könyvet hullatott; keső éjjel nagy vihar volt, a fehér bimbó letört s gyöngyharmatban, bársonygyepen örök álmot aludt. Tükös vágyat, édes reményt, megígért szerelmes csókot, mindent, mindent sirba vitt . . .

Meglepődve föltekintek a korhadó fejfára; letört bimbó volt rávésve, írva csak egyetlen név: Zsorzsina. . . S most már eszembe jutott, szívembe nyilallott az első csóknak úgy elfelejtett története . . .

magukkal hozó idegeneket is, kiknek megtelepülését örömmel látja, tudván és remélvén, hogy nemzetében ezek beolvadására meg lesz a szükséges erő.

Keserű csalódások érik. Elveszti fiát, trónjának örökösét, késő agg korában orgyilkos kéz ölalkodik körüle, de ő azért nem csügged, hanem rendíthetetlen hite által táplált Istenben való bizodalma elcsüggedni nem engedi. Az agg királyt nemzetének hálája és szeretete kíséri sirba.

Az egyház, apostoli működésének elismerésül szentjei sorába iktatja őt.

Nemzete hálás lesz iránta a idők végtelenségéig s a késő századokban is bus sóvárgással fohászkodik hozzá:

„Hol vagy óh magyarok tündöklő csillaga!?”

Ekkei Elemér.

A kaszinó kibővítéséről.

Intézményeink, társadalmi és szellemi életünk, városunk fejlesztésére törekvő gondoskodásunkra vonatkozó férfias akaraterőnk jellemző példája a beregvármegyei kaszinó építkezési ügye. Jellemző főképp azért, mert világos képét adja a tételekre kárhözhatottnak agilis vezető nélkül való munkaképzettségét, de világosan mutatja ez a példa azt is, hogy ha nincs az az *egyén* akinek kedvéért a nem nagy fáradsággal járó szavazatladással egy haladási ügyet előbbre viszünk a megvalósulás felé, akkor az a közérdekű ügy elalszik.

Hogy képletokban ne beszéljek, a szög fejére ütök. A beregvármegyei kaszinó helyiségeinek kibővítését annak tevékeny és minden haladásért lelkesülő, de sajnos eltávozott elnöke, Arnold Sándor immár elodázhatatlannak tartotta. Minden irányban alkotó ereje megadta a kaszinói választmányának a kibővítésre vonatkozó helyes tervet, megdta az anyagi kivihetőségre való helyes módosítást. Indokot érvelését a választmány a közgyűlés elé terjesztvén, ez is elfogadta és a kibővítést célzó építkezés foganatosítását határozatilag kimondotta.

Ekkor az elnök eltávozott és ez elég ok volt arra, hogy az építkezés is elmaradjon.

A közgyűlésen elhangzott lelkes beszédekben kifejezést nyert az a remény, hogy egy nagyterem létesítésével előmozdítható egy a mainál élénkebb társadalmi érintkezés, hogy egy könyvtárhelyiség építése lehetővé teszi a könyvtár fejlesztését, amely ma csupán a helyiség szűk volta miatt kénytelen maradni lenni. Egy ujonnan beszerzett kötet a mai helyiségbe már el nem helyezhető, a a meglévő könyvek rendbentartása csaknem lehetetlen.

Zsorzsit szerettem, ő is engem . . .

Az első bálban, a tánc hevében félíg elkábultva az illatos, forró levegőtől, szerelmes szívem örült lázában csókot kértem tőle . . .

Ah! most nem teszem, hisz' mindenki látja . . . hanem . . . majd holnap, ha eljön hozzánk . . .

Másnap repültem az ígért csókért . . .

Zsorzsit nem találtam . . . Meghült az éjjel s most ágyba került . . . Nem soká fektüdt ott, rövid napok múltán temetőbe vitték, susogó lomboknál hideg földbe tették . . .

Ez itt az ő sirja . . . ide van temetve az én első csókom bevégezetlen bus története. Második, harmadik csókot kaptam, adtam, de az első csókot, az elmaradt, sirba levitt csókot, egyik sem pótolta.

Az építkezés elmaradásával a kaszinói közgyűlést nem hibáztatom. Hiszen az megbizta a választmányt a további intézkedések megtételével. De *mulasztással és közönyösséggel vádoló a választmányt*, amely elnökének elvesztésével csakugyan a *fejét* vesztette el. Vagy pedig az építési ügy szándékos agyonbaltatásának vádját illeti, amelyet még rosszabb bizonyítványnak tartok az előbbinél.

Az építkezést magát én is felette szükségesnek vélem. A mal könyvtárhelyiség céljának és a modern igényeknek immár csakugyan meg nem felelő; a nagyterem mulatságok tartására alkalmatlannak bizonyult, nem annyira kiesinységénél fogva, — zsufolva meg sohasem volt — mint inkább azért, mert az ékezőt használt olvasóterem, a másik nagyterem, attól elkülönítve van és így a társaságot is ketté választja.

Helyeslem a közgyűlésnek a három bemutatott alternatív vázrajz közül választását is. E szerint a jelenlegi nagyterem mellé még egy ezzel összeköttetésben lévő, k. rülbelől ugyanolyan nagyságu, az Atilla-utcára néző másik nagyterem tervezett. Előtte széles, zárt folyosóval. Az új nagyterem mellett egy könyvtárhelyiség oly kiképzést nyert, hogy az mulatságok tartása esetén női öltözködő lehessen és egyúttal olyan kiképzést, hogy az új épület jövőben való fejlesztése esetén, kocsibejárónak könnyű módon kinyitható legyen.

Meg van tehát a helyes terv, meg van a megvalósításának anyagi lehetősége, meg van az építkezést kimondó közgyűlést határozat, minden meg van, *csak egy nincs meg: a választmány intézkedése.*

Bár az építési idő már előrehaladt, de késő még nincs. A mulasztás gyors és észszerű intézkedéssel még pótolható.

x

VÁRMEGYE. VÁROSOK.

Közigazgatási bizottsági ülés.

A vármegye törvényhatóságának közgazgatási bizottsága 11-én ülést tartott. A főjegyző bejelentette, hogy a főispán Györfy Aladárt, Kabácsy Ernőt és Péchy Szabolcsot közigazgatási gyakornokká nevezte ki. Jelentette továbbá, hogy a nagy-beregi ev. ref. egyház 3 új tanítói állást szervez, a község pedig felajánlotta, hogy a tanítókat fizeti s az iskolát felépíti. A tanárhiány folytán kiadott miniszteri rendeleteket a vármegye soronkívül foganatosította.

A vármegyei főorvos jelentést tett a közegészségügyi állapotokról, amelyeket — leszámítva az itt-ott gyéren fellépő difteritist és kanyarot — kiegyítőknak tart.

A kir. ügyész kimutatása szerint a vármegyében letartóztattak 116 férfit, 25 nőt.

Az állatorvos előadta, hogy a szarvasmarhák közt itt-ott a lepfene és sercegő üszök pusztít. Sertésvész a latorcai járás 3, a tiszaháti járás 1 községében fordult elő.

A főmérnök jelenti, hogy a som-dobronyi, beregszász-ungvári, kismás-hátmei utak építése folyik.

Végül a pénzügyigazgató tett jelentést. E szerint jul. havi adóhátr. 1628.583 k. 66 f. júliusban befolyt . . . 66.654 k. 68 f. 1903. jul. havában befolyt . . . 37.825 k. 39 f.

az idén befolyt többlet . . . 28.829 k. 29 f. Bélyegből, illetékből befolyt . . . 29.638 k. 28 f. 1903. jul. havában befolyt . . . 5.242 k. 88 f.

az idén befolyt többlet . . . 24.395 k. 40 f. Fogyasztási it. adóból 6418 k. 83 f., dohányból 3257 k. 99 f. folyt be.

VEGYES HIREK.

* **Személyi hir.** Somló Sándor a Nemzeti Színház igazgatója Ungváron tölti szabadságidejét.

* **Kinevezések.** Beregvármegye főispánja Péchy Szabolcs, végzett joghallgatót fizetéstelen közigazgatási gyakornokká kinevezte. — A belügyminiszter Fekés házy Béla m.-tarpai h.-körjegyzőt a m.-tarpai anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetővé, — Medveczky Viktor miszticzei h. körjegyzőt a miszticzei anyakönyvi kerületbe anyakönyvvezetőhelyettesé kinevezte.

augusztus hó 29 — 31-ikén lesznek és a tanévet szeptember 2-ikán megnyitják. A ki felvételi vizsgát akar tenni, ennek díja fejében 20 koronát fizet. Felvételtkor a tanuló személyesen, egyik szülője vagy gyámja kíséretében jelentkezik, előmutatja kereszty-vagy születési levelét, ha 12 éves elmult, újraoltási bizonyítványát és végre a megelőző évi iskolai bizonyítványát. Ugyanakkor minden tanuló 6 kor. felvételi, 3 kor. ének és ifjusági könyvtári, 1 kor. értesítői díjat tartozik fizetni. Az ezenkívül fizetendő 2 kor. szegényügy javára eső díj alól igazolt szegénység esetén az igazgató ad felmentést. Tandijmentességet az kaphat, a ki szegénységét igazolja, e mellett minden kötelező tárgyból, jeles, vagy vegyesen jeles és jó osztályzatot nyert s magaviselete legalább szabályszerű. A mentességet már élvezők további mentességet megkérthetik ha a jeles és jó osztályzatuk együtt legalább is annyi, mint az elégséges. Tandijmentességet írásban az igazgatóhoz címzett és nála benyújtott folyamodványban lehet kérni. Mellékelendő hozzá: szegénységi és a legutolsó iskolai bizonyítvány Rendkívüli tárgyak tanulásiért külön díj jár. A javító vizsgálatokat aug. 29-ikén és 30-ikán fogják megtartani. Az egész értesítő arról győzi meg az olvasót, hogy a főgymnázium erős léptekkel, öntudatosan halad előre a megszilárdulás nehéz útján.

A munkácsi m. kir. áll. főgymnázium és áll. internátus értesítője. Dr. Ratkovszki Somának az intézet egyik elhunyt tanárától Tomory Imréről írt nekrológiájával kezdődik. Ezt követi Bihari Ferencnek Quintilianus erkölcsi ideáljáról szóló tanulmánya. A tanév történetét tárgyaló fejezet tudunkra adja, hogy a tanuló ifjuság vallás erkölcsi, és egészségi állapota—a rövid ideig tartó vörheny járványtól eltekintve, mely egy tanulónak életét is vette,—kielégítő volt. A tanintézet 2 kirándulást és 6 iskolai ünnepélyt rendezett. A tanári testületben a következő változások történtek: Kauffman Aurélt áthelyezték a löcsei áll. főreáliskolához. Helyébe Klauber Frigyes tanárt alkalmazták. Horváth Jánost a zombói áll. főgymnáziumhoz helyezték át. Helyére Bihari Ferencet, eddigi internátusi felügyelő h. tanárt alkalmazták, akinek helyét Terébesi László foglalta el. Az internátus életéből kiemejük, hogy ez az intézmény ebben az évben 1334 k 50 f. segélyben részesült. Az internátus pedig 400 kor. pénzsegélyt osztott ki 5 tanuló között. Könyvsegélyben részesített 28 tanulót. Növendékeinek száma 80 volt.

Az intézetnél 26 tanerő működött. Beiratkozott 441 rendes, 26 magán-, összesen 467 tanuló. Ezekből kilépett 23, vizsgát tett 444. Érettségi vizsgálatra 38-an jelentkeztek. Érettnak nyilvánítottak belőle 23-at. Az intézet könyv és szertárai 461 darabbal gyarapodtak 2278 kor. 79 fill. értékben. Az Eötvös önképzőkörrel, az egészségügyről, tornaver senyről, rajzkiállításról, jutalmakról és ösztön díjakról szóló jelentések után a 89 oldalas füzetet rövid értesítés rekeszi be a jövő tanévre vonatkozó tudnivalókról. Ezekből közöljük, hogy a felvételi díj 10 korona, mi alól senkit fel nem mentenek. Tandij 4 részletben fizetendő 48 korona. Felmenthetők alóla, akik szegénységüket igazolják s bizonyítványaikban több a jeles és jó, mint az elégséges; szegénységi bizonyítvány nélkül, a kiknek szülei vagy tanfériak, vagy polgári, és felsőbb iskolákban legalább 3 gyermeket taníttatnak s a folyamodó osztályzata a fenti kellekeknek megfelel. A beiratkozás határideje szept. 3. Tandijmentességért az igazgatóhoz címzett beadványban szept. 15-ikéig lehet folyamodni.

IRODALOM MŰVÉSZET

A római jog tanításának egy új iránya című füzetet küldött nekünk Dr. Gergely György máramarosszigeti jogtanár, lapunk munkatársa. A füzet mutatványa a szerzőnek külön füzetben megjelenő hasonló című értekezéséből. Lapunk iránya nem enged meg azt, hogy az értekezést érdeme szerint méltassuk, tehát csak annyit említsünk meg, hogy a szerző a római jogot a maióit egészen elütő módszerrel akarná taníttatni. Ma a jogásznemzedékkel betaníttatják a római jog alapelveit mint olyanokat, amiket tudni kell, mert azok valaha tényleg fennállottak s

jórészen még ma is fennállanak. A szerző ezzel szemben a római jogot úgy szeretné taníttatni, hogy megösmerténé a kort, annak uralkodó eszméit, különösen pedig annak közgazdasági viszonyait, úgy hogy a jogtanuló abból a jogi elveket, mint szükségszerű folyamánokat ugyszólván magától is levonhatná. Ilyen módon könnyebb lenne a római jog tanulása, de hasznosabb is, mert így a jogász egész mélyében megértene a római jog nagyzerű szabályait. A füzet nyelvezete szépen folyó, magyaros, úgy hogy laikus is élvezettel olvashatja.

KÖZGAZDASÁG.

Korai zöldtakarmány-termesztés.

A korai zöldtakarmány termesztését gazdáink nem méltatják a kellő figyelemre, ugyanazért kitévaszodáskor sok gondot okoz az állatok rendszeres takarmányozása.

Erre való tekintettel gazdáink legnagyobb része a tarlót őszzel fel nem szántja azért, hogy jószágainak őszzel, tavasszal legelője legyen.

A tarló és őszi szántást elhagyva a mi száraz éghajlatunk alatt a legfontosabb munkát hagyják el, amelylyel szántóföldjeink téli nedvességét konzerváljuk és idő előtti kiszáradását korlátozhatjuk.

Az őszi szántás helyett késő tavasszal szántanak, holott már akkor elegendő lenne a boronálás.

A tarló legeltetése végett a tengeri föld is késő tavasszal szántódik meg, pedig a tengeri egyike ama növényeknek, amelyek őszi az mély szántást bő terméssel hálálják meg.

A tarlólegeltetés a gyomos földnek még jobban való elgyomosodását vonja maga után, mert a legelőjóság a gyomok legnagyobb részét nem legelvéni le, azok magot érlelnek.

Takarmány hiányra vall az is, hogy gazdáink kaszálóikat tavasszal legeltetik, azt tartván, hogy ezt Szt. György napig bátran tehetik, mivel ez nem hogy ártana a kaszálónak, de használ.

A kaszálón található fűvek épen úgy, mint a kalászos növények korán bokrosodnak, s a meleg idő beálltával szárra mennek, ha tehát rajta akkor legeltetünk, mikor a fűnek bokrosodnia kell, ez határozottan ártalmára van s köve kezmenye az lesz, hogy a nemebb fűvek lassan kipusztulnak s helyüket a kevésbé értékes fűvek és gyomok foglalják el.

A legelőre való időelőtti kihajtás is a száraz takarmány hiánya miatt áll elő s különösen tapasztalhatjuk ezt a községi közlegelőkön, amin a jószág kora tavasztól késő ősziig rajta van, már pedig jó legelő természetesen csak akkor lehet ha, a fűveknek időt engedünk a növesre, úgy őszzel, mint tavasszal.

Ezeket az elősorolt bajokon a gazda úgy segíthet, ha korai zöld takarmányt termeszt, ami által elérheti azt, hogy jószága a korai jó minőségű zöld takarmányon feljavul.

A korai zöld takarmányfűveket őszzel vetjük s már április elején kaszálhatjuk, nálunk a legcélszerűbb az őszi rozs, búkköny vagy borsó továbbá szösös búkköny vetése.

Az őszi rozst legjobb borsóval, vagy búkkönyvel keverve vetni s mint ilyen a legfinomabb korai takarmányt adja, meg van azonban az a hátránya, hogy a fagyokra igen érzékeny s gyakran megtörténik, hogy igen szépen áttelel s egy késői fagy teljesen tönkre teszi.

Ugyanezért legajánlatosabb korai takarmányeség a szösös búkköny mely a talaj tekintetében sem valogatós. Míg az őszi rozskeveréknek jó erőben levő televényes vályogtalajra van szüksége, addig a szösös búkköny a kötött agyagtalajtól a leglazább homokon is megterem.

A szösös búkköny nem fagyálló, a kipállás veszélye nem fenyegeti, a hótalan száraz telet jól bírja, a hótakaró alatt nem pállik könnyen, mivel hajtásai rövidek és földhöz simulók.

A szösös búkköny őszzel nehezen fejlődik, azonban amint a tavaszi melegek beállanak, rohamosan indul úgy, hogy nem ritkán már április első felében kaszálható.

A szösös búkköny vethető nem csak őszzel hanem tavasszal is; a tavaszi vetésnél eleinte lassan fejlődik. A szösös búkköny vethető rozssal keverve is, amidőn legcélszerűbb úgy keverni, hogy fele rozs, fele búkköny legyen.

Vethető szeptember közepéig, legjobb sorvetővel 10—12 cm. sortávolságra vetni. Vetőmag 140—160 liter szükséges kat. holdanként, ára métermázsánként 50 korona.

A mai nehéz viszonyok között, amidőn az egész országban takarmányhiány van, igen fontos a korai zöld takarmányok nagyobb mérvben való termesztése, ugyanazért legmelegebben ajánlhatom gazdáinknak e sorok figyelemre méltatását, mert az erélyes és öntudatos gazda minden erejét állatának megtartására fordítja, tudja azt, hogy állatja iban van a legnehezebben pótolható tőkéje, amely az inség elmultával bőven kamatozik s a nagy áldozatokat is meghálálja.

Tudja azt is, hogy az inség elmultával nagyon bajos lesz az eladott állatokat helyre pótolni, mert nem is igen lesz eladó, de ha lesz is, az méreg drága lesz.

Szorítsa meg tehát a gazda szükségletét és kövessen el mindent, vásároljon, drága takarmányt étessen szalmát, adjon jószágának félkosztot, de állatait ne adja el.

Ezek elmondása után még a gazda-közönségnek figyelmébe ajánlom azt, hogy a zöldtakarmányféleségek vetőmagját szíves készséggel beszerzem illetőleg megrendelem.

Horváth Mihály,
gazd. egyt. titkár.

Teendők a bor minőségének fokozására.

I.

Hogy milyen különbség van bor és bor között, azt minden borhoz értő ember tudja. A taláalomra kezelt vagy magára hagyott must és bor kevés örömet hoz gazdájának. A szőlőben oly drága anyagot bírnak annak telepítése, fenntartása oly sok költséget igényel, hogy valóban bünt követ el az, aki a már kész szőlőt nem igyekszik úgy feldolgozni és borát gondozni, hogy abból lehető legjobb bor váljék.

Nemzetgazdasági szempontból, de hegy vidékünk jó hirneve és annak fokozása szempontjából is kötelessége minden bortermelőnek odahatni, hogy kifogástalan, egészséges anyagot termeljen és adjon át a kereskedőnek.

Már a szőlőmivelés kezdetével befolyásolhatjuk a bor minőségét, ezidőszerint azonban csak az ezután való eljárásokról akarok szólni.

Hogy minél érettebb, fejlettebb fürtöket nyerjünk, szüret előtt két hónappal a szőlőfaja utójára visszacsonkázandó. A honaljhajtások egy levélre levágandók. Ha szálvesszős művelet van, akkor a szálvesszőn a hajtások a termés fölött 2—3 levélre visszacsonkázandók. A talajt meg kell kapálni és simára el kell egyengetni úgy, hogy a tőke körül tányeralaku mélyedés legyen, hogy a fürt a földre ne érjen.

Sáros fürtök után a must sokszor kellemtelen földízű lesz, amit csak később veszt el a bor. A kereskedő, ha ezt a bajt nem ismeri, fél tőle, ha pedig ismeri, akkor ürügyül nasználja fel, hogy olcsóbban juthasson a borhoz.

Egyéb munka szüretig nem is volna a szőlőben. Ha azonban esős idő van és rothadástól lehet tartani, akkor leveleznünk kell vagyis szüret előtt két három héttel azokat a leveleket, melyek a fürtöket fedik, eltávolítjuk. Ha azonban rothadástól nem tartunk, nem szabad leveleznünk, mert ha korán leveleznünk, mielőtt még a szőlőtőfája és a szemek nem értek be teljesen, akkor azok a szemek, melyek a jövő évi termést hozzák, megmozdulnak és benne a jövő évi termés elpusztul. Ezért csak akkor levelezzünk, ha a rothadástól félünk és akkor is a szüret előtt csak két-három héttel.

Szüret közeledtével, úgy két héttel szüret előtt, fő dolog az edények, pince és prés-ház alapos kitisztítása.

Vidékünkön a kóserbor készítése végett, kénytelenek vagyunk a mustot új hordóba

szűrni, mert másképp a kóserbort sem veszik meg. Ezt meg is teszik bortermelőink, de már arra keveset gondolnak hogy a hordókat úgy készítsék elő, hogy benne a bor legjobb minőségűvé fejlődjék.

Ha a bort a kereskedő must korában veszi meg akkor alig van fogalma arról, hogy a vett mustból milyen bor fog fejlődni. Egy szerűen megméri a must cukortartalmát, vagy szájzire veszi a mustot. Már pedig a bor jó minőségére nem kizárólag a magas cukor- vagy szesztartalom az irányadó.

Épen azért oda kell törekednünk, hogy a szűréshez kellőképpen adjuk meg, hogy borunknak előnyére válják.

Szűret előtt két héttel vagy tíz nappal az új hordókat a következőkben készítjük elő.

Minden hltiter tartalmu hordóra számítunk 1/4 kilogramm közönséges mosószódát. Ezt a mennyiséget hltiterenként 25 liter vízben felfőzzük. A szükséges mennyiségű (lobogva fővő) szódás vizet beletöltjük a hordóba, azután az akna száját jól bedugjuk és a hordót forgatva (8—10 percig) jól össze rázzuk. Ilyenkor a szűlyukakat jól megfigyelve, kihegyezett gyufa szállal jól bedugjuk.

Azután a hordót mindkét fenekére majd mind a négy oldalára állítva egy-egy óráig egy helyzetben hagyjuk.

Mikor a szódás vízzel ennyi ideig áztatjuk, két karóra tegyük s a szódás vizet, mely majdnem tiszta feketeségűvé válik. Azután a hordót még 3—4 léből tiszta vízzel kimoszuk.

A kimosott hordókat szájjal lefelé fordítva légjárta hűvös helyen sorban karóra rakva, szűretig eltartjuk.

Nagyobb 10—50 hltiteres hordókat, szintén szódás vízzel forrázzuk ki, de nem egyszer, hanem 2—3-szor. Az ily kiforrázott nagy hordókat folyóvizek partjára vite, ott 48 óránként legalább 2 hétig más és más vízzel áztatjuk.

A kiáztatott hordókat szintén szájjal lefelé fordítva szellős, de hűvös helyen kiszikkasztjuk.

Bármily gondosan készítettük is elő az új hordót először mindig mustot erjesszünk benne és csak azután tegyünk bele a bort.

Az új hordókat azért kell ily gondosan előkészíteni, mert a hordó dongáiban igen sok csersav rakodik le, mely ha nincs jó erős szódás vízzel kilugozva, akkor azt az erjedő must vonja ki.

A mustba került csersav a bort kellemetlen, fanyar ízűvé és sokkal értéktelenebbé teszi. A borba került csersav káros azért is, mert a bort nem tetsző vörhernes színűvé festi, most pedig a fehér bornak csak úgy van értéke, ha az szép, tiszta, zöldes-fehéret mutat.

A szódás vízzel való forrázás különösen rosszabb években előnyös azért is, mert a hordódongáiban maradt szóda bizonyos mennyiségű borsavat köt meg, miáltal a bor kellemesebbé, simábbá és értékeesebbé válik.

Használt kádakat, préseket, tiszta vízzel kell leforrázni, suroló kefével jól lemosni, utána még 3—4 léből hideg vízzel lemosni. A kádakon az abroncsokat soha sem szabad szorongatni, hanem forrázás és kimosás után szájjal lefelé karóra kell tenni s fenekére vizet öntve, hűvös szellős helyen szűretig tartani.

Az abroncsokat azért nem szabad a kádakon mindig szorongatni, mert ezáltal a kád fenekébe mindig bejebb húzódik; csinyja kitágul és használhatatlanná válik.

Az ócska hordókat először feltétlen ki kell fenekelni, surló kefével jól kimosni, kiszáritani azután kiégetni. Égetés után ismét surló kefével jól ki kell mosni. Beéneklés után a hordó kiforrázandó. Mikor a forró víz benne van és jól meg hengergettük, ekkor kidugjuk a hordót, bele szegolunk és ha nem érzünk sem dohot, sem penészt akkor használható ellenkező esetben nem. Kiforrázás után a hordót tiszta vízzel egy párszor kiöblítjük, szájjal lefelé fordítva karóra rakjuk és a használatig hűvös, szellős helyen eltartjuk.

Megtörténik, hogy a szűret alkalmával rézgalic oldatos edényeket is akarunk használni. E faedényeket a következőképpen tisztítjuk ki: Egy liter sósavat felhígítunk 3 liter forró vízben és e keveréket az edény falán megjártatjuk, illetve az edényt meg henger-

getjük, hogy a sósav az edény faláról az oda tapadt rész és mészrészecskéket leegye. Utána az edény tiszta vízzel jól kimosandó.

Rajz József.

Erőtakarmányok kedvezményes szállítása. Az idei rendkívüli takarmányhiányra tekintettel a kereskedelmi miniszter elrendelte, hogy magyarországi állomásokról az ország határától legalább 50 kilométerre eső magyarországi vasúti állomásokra szállítandó mezőgazd célokra rendelt köv. erő takarmányok u. m. tengeri, bükköny gabonafélék (konkolyó hulladék) korpa, olajpogácsa, árpadara, kukoricadara és malomkonkolyó után, kocsis és fuvarvelelenti legalább 10,000 kg-ért való díjfértés mellett a m. kir. államvasutak összes vonalain és a pécsbarcsi vasúton a helyi díjszabás „C” osztályának díjtételeit — a következő erőtakarmányok, u. m. mindenemű moslék szörplé és takarmányrépa ahonnan peeg a szállítási díjnak kocsis- és fuvarvelelenti legalább 10,000 kg-ért illetőleg takarmányrépánál legalább a használt kocsis súlyáért való díjfértés mellett a helyi díjszabás I. köv. teljes díjtételit alkalmazták. Ez a díjkezdmény e hó 10-től visszavonásig, egyelőre legkésőbb ez év végéig érvényes. A kedvezményt csakis az állattenyésztéssel foglalkozó hazai gazdák vehetik igénybe. Hogy a kérvény igénybevehetésének feltételei fennforognak, azt a gazdasági egyesület igazolványával kell tanúsítani.

Öt kilós szellős kosarak. Az államilag segélyezett *Kökényesi* kosárfonó telepen (u. p. helyben) még 4—5000 darab szellős kosár vár eladásra. Darabja 24 fillér ott helyben. A szállítás a telepről Taracközre, hol vasútra adható, ezenként 4 korona; a vasúti szállítás — engedélyezett árkezdményel — bárhova is ezenként 8 korona 78 fillér s így 1000 drb. kosár vétel és fuvardíja 36 koronába és 78 fillérbe kerül bármely hazai, állami vagy állami kezelés alatt levő vasútállomáson.

Megrendeléseket elfogad a telepvezető Kökényesen vagy az iparfejlesztő bizottság Máramarosországon.

A kosarak kifogástalan fehér vesszőből fontak, erősek, lapos födéllal ellátottak, tehát szállításra igen alkalmasak nemcsak szellőnél, de bármely gyümölcsfajnál is.

A máramarosvármegyei iparfejlesztő bizottság.

elnöksége.

SZÉPIRODALOM.

Spanyol városok.

Irta: *Tóth Részó.*

Manapság van az utazóknak egy sajátos, különös csoportja: akik csak azért utaznak, hogy határozatlan, tétveg álmódzásaikból kiábrándulhassanak. A fantázia ragyogó képei helyett vágnak a szürke valóságba. Minden modern utasban van valami ebből; apáinknak még félig-meddig mesék tündévilága volt — hogy mást ne mondjak — narancsligetes szép Itália; ma: szinte több gonddal készítjük elő magunkat arra, hogy mit ne várjunk, mint a sok gyönyörtüségre, anit egy-egy messze ország mégis csak megad.

Ilyenformán néztünk mi is Spanyolországra; elszegényedett, megalázott országnak képeltük, melynek hatalma, gazdagsága, dicsősége már egészen a múlté — hogy elbánt vele az ifjú Amerika! — melyről lerí a koldusbüszkeség s ime, az a pár hét, amelyet a délvídeken végigkóboroltunk, végéig hogy megcáfolta valamennyiünk hitét.

Tangerből valami öt-hat óra alatt fut át a spanyol postahajó a közeli spanyol kikötőbe, Kadixba. A mi hajónk, amelyen augusztus vége felé tettük meg az utat, egy félig hadiberendezésű, két ágyus, golyószórós, szép kis hajó volt; a neve Joaquim Pielago. Hogy ki volt Joaquim Pielago, ezért hiába forgatjuk a lexikonokat, de ha a nálunk divó hajóelkeresztelés általános tengerész-szokás, alig lehet más, mint valami érdemes hispaniai kereskedelmi miniszter; egyébként ismeretlen.

Kadixtól Malagáig elég gyors turistatempóban futottuk végig Andaluziát; hosszabb stáció csak a három csodaváros volt: Sevilla, Kordova, Granada.

Hozzászoktunk, hogy együtt emlegetjük ezt a három várost, mintha az egymás határában volnának; a valóságban jó egypár száz kilométer keserves utat tesz meg a csigalassuságú spanyol vasut, míg ezt a kis kerülőt az Atlanti-óceántól a Földközi tengerig megteszi. Kifogyva minden olvasmányból tizedmagunkkal egy rozoga, oktatnyiló, szük kupéba préselve, hej, hányszor jutott eszünkbe ami MÁV.-unk négytengelyű pompás kocsija. Pedig magyar szemnek-szívnek szép vidéken, a buzatermő andaluziai síkon döcögött az expressz-vonatunk s ha a félálomból fölébredve néha-néha kinéztünk az ablakon, akár Torontálban vagy Hevesben járnánk: nagy-nagy buzaföldek egy tagban, asztagba rakott gabonakévék, füstölő csepplőgépek, piros cserpes tanyák; csak két oldalt a vasúti töltésre ültetett pelargónium meg kaktusz-sövény s a távirópóznákkal versenyt futó nyurga aloék s a hamvaszöld olajfák mondják meg, micsoda messze szakadtunk el hazulról.

Szevillától kezdve más a vidék képe: csupa sziklák, színes dolomit, közöttük örökös magutakon, viaduktokon halad a vasut. A legszebb talán Granada és Malaga között a bobadilla allorai szakasz: a falmerelemek sziklák izzanak a spanyol nap vörös fényében, lent a völgyben nyíló vad-olcander liget közt zug va ami kis hegyi patak, a sziklafalról kaktuszfüggönyök hullanak alá, a tövükben egy-egy sudár palma szökell az égenek; csodálatos mód egyesül itt a merész hegyformációk fensége a déli növényvilág színes bujaságával.

Meglepett maga a spanyol nép is. Érintkezünk — amennyire gyenge spanyol tudományunk megengedte, — szegénnyel-gazdaggal; utaztunk expressz vonaton, ahol a szürke vászonzubonyos spanyol őrnagyot konduktornak néztük (nyáron vászonban jár az egész hadsereg), meg a vegyesvonat harmadik osztályán, ahol megismertük a spanyol paraszti arisztokráciát; szertartásos udvariasságukra el voltunk készülve, nem várt szíves barátságuk meglepett s azt se hittük hogy szegénységüket — mert hisz nyilvánvalón szegény ez az egész ország — úgy el tudják takargatni, mint ahogy láttuk.

Dél-Olaszország után fatalisztikus megnyugvással vártuk a piszkot s a lerázhatatlan koldushadat, s végigjártuk az egész déli spanyol földet s bár láttunk vidéki várost, amelynek hajdani százezer lakójából alig maradt meg tizedrésznannyija s egy-egy elhagyott piacát fölverte a fű, de piszkot vagy toakodó koldushadat nem láttunk sehol.

Szegényes, fekete köntösében élénk vetődött néha-néha a nyomoruság, de az őszhaju, kopott gyászruhás koldusasszony több méltósággal viselte itt a nyomoruságot, mint sok most meggazdagodott parvenü a millióit.

Aki spanyol koldust látott, az megérti, mért utasították vissza a Humbert-féle harmincezer frankot. Jellemző az is, hogy ebben a meleg pátriában meztlábas embert, gyereket alig látni. Ennyire — mondják — még nem jutottak. A városi életet általában valami komolyság teszi csendessé s ha nyugalmassá nem is: zajtalanná.

Este, mikor a szük utcákon kigyúl a villám, fény, ember ember hátán tolong: az asszonyok mantilákban, a férfiak széles karimájú torero-kalapban, valamennyien feketében és legyezővel; de a kávéházakból kikihangzó kasztanyett-csattogásán s éneken kívül alig van zaj, semmi a délolasz városokat annyira jellemző zürzavaros víg lármából; a spanyol dingszígvaltán, előkelően, csendes mulat. Pedig hogy micsoda hangja van az ő szenvedélyének meghallja és megérzi az, aki végignézte és végighlgetta csak egy bikaviadalukat, ahol a nézők izgatottságát megfigyelni csaknem fölér magával a toro izgalmaival.

Mit ér Spanyolország művészete annak aki utjában a szépet keresi, arról itt hiába való volna elmélkedni; a kordovai mecset, a szevillai alkazar, a granadai alhambra ugyis bent él mindenki lelkében: mint valami csodálatos tündéralom annak, aki nem látja; mint legszebb álmunkat megszegyenítő gyönyörtü valóság annak, aki látta. Nem arra való e pár sor, hogy róluk — a legfenségesebből: a kordovai mecseiről s a leghájasabból: az alhambrai udvarokról — esztetizáljunk. De egyet mégis.

* **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Wiedeman Blanka munkácsi és Meiselsné Benedek Irma oroszvégi állami elemi iskolai tanítónőket kölcsönösen áthelyezte.

* **Eljegyzés.** Germars Jenő, munkácsi posta- és távirda tiszt jegyet váltott néh. Wolf Gusztáv, volt munkácsi postafőnök és neje szül. Birnstingel Gizella urnő leányával Margittal Szolyván.

* **Közigazgatási bizottsági pötagok.** Az igazságügyminiszter Dr. Szabó Bertalan és Karácsony János alügyészeket Bereg, Ung- és Ugocsa vármegyék törvényhatóságainak közigazgatási bizottságába a kir. ügyész akadályoztatása esetére pötagnak rendelte ki.

* **Nagyszabású művészeti Beregszászban.** Ifj. Fedák István rendőrkapitány szeptember 24-én a vármegyeház dísztermében a közkut javára művészeti rendez. amelyen Szilágyi Arabella opera énekesnő és Fedák Sári színművésznőn kívül közre fog működni Huszka Jenő a „Bob herceg” zenéjének szerzője is. A programot legközelebb szétküldik. A művészeti fényesnek ígérkezik.

* **Gyógyszertárátadás** Engel Miksa helybeli gyógyszerész Bocskay-utcai gyógyszerterét Reichardt Jenőnek 78.000 korona vételárért eladta s f. hó 16-án az új tulajdonos azt át is vette.

* **Egyházmegyei közgyűlés.** A beregi ev. ref. egyházmegye az évi rendes őszi közgyűlése szeptember 8-án lesz Beregszászban, a vármegye nagytermében.

* **Lelkészválasztás.** A macsolai ev. ref. egyház e hó 14-én Ujlaky Béla anyalosi lelkészt választotta meg lelkészeül. — A barkaszoói ev. ref. lelkészi állásra Ráczkózy János sátorlajuhelyi segédlelkészt választották meg.

* **Hogy miútnak a tanyán?** A Kis-Lónya község közelében levő „Uj tanyán” 14-én bál vala. Huzta a füstös, csengett a pohár s összeverték a bokákat. Talán a szerelem, talán az égetett szesz folyadék istenkéje dolgozni kezdte Baraé Ignácbar és Kálmán Istvánban és már nem csupán a bokákat verték össze. Kiadták a jelszót, hogy „ki a legény a csárdában?” és lön nagy dula-kodás. Baraé prózainak találta a pusztá kézzel való verekedést, kést rántott, de nagy sebtében nem Kálmán Istvánt, hanem Magyar János 20 éves gulyáslegényt szurta le. A legényt a kózkórházba szállították. Életben maradásához kevés a remény. Csak egy szegény asszony reménykedik hullatva sírú könyeit.

* **Kutba ugrott.** Özv Balázsi Istvánné Kovács Julianna tákosi napszámosasszony a „Máthé tanyán” a kutba ugrott. Tettének oka ismeretlen.

* **Veszedelemes utitársa volt** Debreczeni János tarpai földművesnek. Beállított hozzá ugyanaz a csavargó, akiről mult számunkban elmondtuk, hogy azzal az ürügygel, hogy az ő atyja beregszászi hentes, kölcsönöket csalt ki Jándon és környékén. Ez a veszedelemes ember fuvarosának fogadta fel Debreczeni Jánost, hogy őt Beregszászba vigye el. Együtt haladtak a szekeren s Surány táján a hátul ülő csavargó 2 fővést intézett a lovakat hajtó Debreczenire. Az egyik lövés a Debreczeni bajuszát vitte le, a másik golyó pedig nyaka szirtjébe hatolt. Mikor a 2 lövés eldőrdült a csavargó rászólt a fuvarosra, hogy csapjon közé a lovaknak, mert még lelővik őket. A fuvaros — kinek a csavargó pénzét szerette volna elvenni — tovább hajtott. Mikor Surányba értek, a csavargó 40 koronát kért a fuvarostól kölcsön azt mesélvén neki, hogy egy juhásznak — kitől juhót vett — adós. Debreczeni a 40 koronát át is adta, mire az utitárs nyomtalanul eltűnt. Debreczenit a kórházba vitték s ott a golyót Dr. Waisbecker orvos eltávolította belőle. Állapota most már nem veszélyes.

* **Állami polgári leányiskola Ungváron.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Ungvárt szeptember 1-én polgári leányiskolát állít fel.

* **Hatalmaskodó tolvaj.** Csákány János gulácsi napszámos Kozák Ferenc ottani gazdálkodó udvaráról egy este egy ke- reket ellopott s eladta 1 koronáért Péntek Lajos gulácsi lakosnak, ki neki a lopásban

segédkezett. Két nappal utóbb Csákány János esti fél 9 órakor Kozák Ferenc házába behatolt s ott egy ostornyéllal hadonázva lármát csapott s a házigazdát, aki őt lecsilapítani igyekezett, megverte. Tettéért feljelentették.

* **Virtuskodás.** Daróc községben Kötény Bálint és Varga Imre Barkaszy Imre nevű legénytársukat egy este az utcán megtámadták, ruháját leszaggatták és megverték.

* **Fiatal tolvajok.** Gergelyi és Ugonya községekben egy idő óta több gazdának feltűnt az, hogy kertjéből a gyümölcsök feltűnően fogynak. A vásárosnaményi csendőrség most rájött arra, hogy a gyümölcsöket Braun Móric vitkai, — Elías Ignác, Mermelstein Adolf gyuláházai, — Kepecs Márton, Spitz Géza kölesei születésű iparostanoncok szökiák megdézsmálni. A lopásokat éjjel követték el bekerített kertekben. Mikor a csendőrök megcsipték őket, hamis neveket mondtak be nekik, de gazdájuk nevét elrúgták s így személyazonosságukat s nevéket könnyen ki lehetett deríteni.

* **Bankett az új elnök tiszteletére.** A beregszászi bírói, ügyési és ügyvédi kar e hó 27-én este 8 órakor a Vasuti vendéglőben Szép Géza törvényszéki elnök tiszteletére társasági vacsorát rendez. Egy teríték ára: 5 korona. Értesülésünk szerint a vacsorán Ugocsa és Ung vármegyéből is többen részt fognak venni.

* **Vesztett macska.** Ungváron majdnem minden évben megmar valakit egy-egy vesztett macska. Most is megmar egy Katz Dávid nevű bádogostanulótakit azonnal beszállították a budapesti Pasteur intézetbe. A rendőrkapitány ezért elrendelte az összes macskák kiirtását.

* **Rejtélyes gyilkosság Hetenyben.** Érdekes és fontos fordulat állott be az e cim alatt mult heten között bűnygyben. A meggyilkolt Komjáthy Bertalan sógora Bunkóczy Sándor e hó 12-én azzal ment el lakásáról, hogy ekevasát a kovácsnál kiköszörűteti; ez idő óta senki sem látta őt. Eltűnése összefüggésben van a gyilkossággal, mert mint a nyomozás adataiból kiderült, Bunkóczynak tudomásának kellett lenni arról. A csendőrség nagy erőlyvel nyomozza az eltűnt embert, kinek kézrekerítése világosságot fog gyújtani a homályos bűnygyben.

* **Az ungvári állami távbeszélő** építését szeptember hó folyamán megkezdik, úgy, hogy októberben már a közhasználatnak átadják.

* **A lovagiasság szabályai szerint.** Szabó Károly gulácsi lakos Róth Amália cselédeányra valamiért megmérgekedett s felindulásában őt az utcán többek jelenlétében többször arculverte és fellökte.

* **Képkiallítás Munkácscon.** A budapesti Nemzeti Szalon Munkácscon szeptember hó végén képkiallítást rendez. Ki fogják állítani Munkácsy Mihály több híres festményét is. A kiállításon résztvesz a magyar festők színejava.

* **Régi haragosok.** Pável János, aki juhász a Gulács községhez tartozó Desseffy-tanyán és Czip János gulácsi lakos régtől fogva haragosok voltak. Most hogy a véletlen e y alkalommal összehozta őket, Pável János ellenfelét összeverte.

* **Elmebajos leány Nagy-Beregen.** Szombaton Nagy-Beregre vető lött egy 14-15 éves elmebajos leány, akit a faluban senki sem ösmert, Hiába kérdezték, hogy hívják, honnan jött, választ nem adott e kérdésekre. Kinálták étellel, de nem fogadta el. Végre behozták a beregvármegyei kózkórházba.

* **Megrendelte a saját koporsóját.** Weinberger Izrael ungvári, butorraktárában egy dult arcú fiatalember koporsót rendelt a hozzávalókkal együtt s a koporsóra „Szirmay István” nevet festetett fel. A butorraktárossal feladatta a koporsót gyorsárként Pátróhára, ahova ő is elutazott. Onnan szekeren a szabolesvármegyei Thassra ment, ott esti 9 órakor bezörgetett édesanyjához s mihelyt anyja az ajtót feltárta, egy pisztoly lövés dördült el, Szirmay István föblötte magát. A szegény édesanyja szerencsétlen fiát abban a koporsóban temettette el, amit fia magával vitt.

* **Kardos Antalt körözik.** A Rendőr: Közlöny aug. 16-i számában azt olvassuk,

hogy a tiszaháti főszolgabíró az ismeretlen helyre távozott Kardos Antal beregszászi pénzügynököt iparkihágás elkövetése miatt körözi. A vármegyénkben sok kárt okozott ügynökről a következő adatokat olvastuk: született Csomán, kora 30 éves, gör. kath. nős, alacsony, vézna, soványarcu, fekete haju és szemöldökű, kékszemű, rendes száju és orru, ép fogu, barna bajuszu, urias ruházatu.

* **Csetepaté T.-Szalkán.** Épületes látványban volt vasárnap része T.-Szalka község lakóinak; Pap Miklós gazda sokat bevévén a jóból belekötött a békésen haladó Nyiri Juliánába. Amenyecskének is jól forgott a nyelve, hamarosan tettelegességre került a dolog s a részeg ember földrerántotta és véresre verte az ártatlan asszonyt, nagy gardiumára a körülsergett népek. A menyecske nem hagyja annyiba a dolgot s az ügy fináléja a mezőkaszonyi kir. járásbírószág előtt fog lejátszódni.

* **Szerencsétlenség egy cséplésnél.** Kis-Guton Jakab Eszternek elkapta a gép a karját, amint a gépszíjat igazította és a gép kereke az alsó karnak sing- és orsócsontját kettétörte.

* **Tüzesetek.** Vider Ignác fejrécsei bérlő 1230 kereszt zabja, amely 2 asztagban állott a mezőn, 11-én délután 1/8 órakor leégett. Értéke 8400 korona lehetett. Ugyanakkor megégett 3 drb, összesen 320 kor. értékű géphez való ponyvája is. Vider az összes kalászos terményét az Első Magyar Biztosító társaságnál 12000 koronára biztosította be. A nyomozás kiderítette azt, hogy a tüzet gyújtogatás nem okozhatta, mert az asztagok mellett az élethordásnál utat vertek s ezen az uton ugy a bérlő cselédjei, mint mások is sűrűn jártak. A tűz tehát csak gondatlanságból keletkezhetett. — Nagymuzsaly község határában Barta Odón o. gyűlési képviselő 4600—4800 kor. értékű, 2 dohánypajtája, Steinberger Áron bérlőnek 2300 kor. értékű gazdasági eszközei, Titusz Sándor és Vincze Gedeon dohánymunkásoknak ruhaneműi elégték. — Barkaszon Hadar Ignác 4 szekérnyi zabszalmája, Hadar Pál és Hadar Albert kertben lévő buzaszalmája leégett. — A-Hraboniczán a régi iskola, 1 ház és 2 óla a tűz martaléka lett. — Gödényháza Góácsy István és János ottani gazdák csürei s 4 óla megégték. A kár az elpusztult életneműekkel együtt 15000 kor. A községi fecskendő rossz volt, az oltásnál a legnagyobb rendtelenség uralkodott. A kár nem fog megtérülni, mert a kárvallottak nem biztosították sem épületeiket, sem termésüket. — Lapunk zártakor érteültünk arról, hogy Gelénes községben nagy tüzvész pusztít. A szomszéd községek lakói kivonultak oltani, de nagy a vízhiány, Csarodáról és a mezei kutakról hordják a vizet.

* **Halászlati társulati közgyűlés.** A vásárosnamény—csapi tiszai halászlati társulat augusztus 21-én délelőtt 9 órakor Vásárosnaményban a takarékpénztár helyiségében évi rendes közgyűlést tart.

* **Mennyit keres egy munkás?** A földmívelésügyi miniszter „Mezőgazdasági munkabérek 1902. évben” címen könyvet bocsátott ki. E könyvben foglalt adatok szerint a Tisza jobb partján, tehát Abauj-Torna, Bereg, Borsod, Gömör, Sáros, Szepes, Ung, Pemplén vármegyében a különféle munkával foglalkozó munkás évi átlagos keresete 330 kor., — a szőlőmíveléssel foglalkozóé 356 kor., — a dohánytermesztéssel foglalkozóé 757 kor. (ha az egész család dolgozott), az erdei munkásé 369 kor., — a kubikmunkásé 343 kor. volt.

* **Tolvaj cselédek.** Szatmári Andrásné, Balog Ferencné uradalmi cselédek különös módon akarták a télire való gabonát beszerezni. Ejnek idején kimentek Jankovich László somi földbirtokos földjére s titokban elcsépeltek két métermázsza búzát az ott levő keresztekéből. De rajtavesztettek, mert az éber ispán észrevette működésüket s feljelentette őket a csendőröknek. Aztán a beregszászi kir. ügyészséghez került az ügy.

* **Árlejtés.** A tiszai ujlaki Tiszahid újra festésével járó munkálat biztosítása végett a beregszászi m. kir. pénzügyigazgatóság augusztus 22-én délelőtt 10 órakor saját helyiségében zárt írásbeli ajánlattal egybekötött szóbeli árlejtést tart.

TÖRTÉNETI ADATOK.

A Bereghszázi Gót izléssel épült nagyobb-szerű Római Catholicum Templom dél felőli oldalán lévő s a toronytól számítva második oszlop alapzatában egy bádóg tokba helyeztetett négyszegű üvegbe bépétséltelve következendő emlékirat tevődött 1839-ik év Mind-szent hó 15-ik napján.

Örök változás határtalan hatalma dul az egész mindenségben, úgy a legkisebb por-szem, mint a ragyogó Trón, úgy a legparányibb féreg mint a föld Ura az ember, s mi-vei fejet hajtanak a változás irgalmatlan hatalmának. — Te vagy az egyedül Szent hite Egi ajándék, mely a változás hatalmát nem ismérve a siron túl is ált késéred a Szere-tetett, s remény szárnyain a hozzád ragasz-kodó, és érted égő lelkeket, — s ez az oka, hogy a halandóság bölts Salamontól fogva megkülönböztetett épületeket tetetett a Te ter-jesztésed s a változásnak árnyékát sem es-mérő Fő való tiszteletére. Így építette ezen Bereghszázi RCatholicum Szent Egyházat a boldog emlékezetű Zsigmond Magyar Király 1418-ik évben, sok buzgó szív mutatta itt bé a jöltévő mindenhatónak tiszta háláját, sok kegyes lélek emelkedett Szent hit a te szár-nyaidon, a lelkek lelke zsámolyához, sok bünein bánkódó kebel nyugodtan tért innét ki megbékélve Istenével, míg végre a válto-zás 1657-ik évben a 2-ik Rákóczi György Lengyel országai pusztításait megboszulni ki-vánó Lubomirsky Lengyel vezér ezen vi-dékre lett békésével e Szentegyházat is 300 Helységekkel együtt a benne megéghetőket hamuba, s falait romba nem dűtötte, s ennek falai, s erős kő kerítésébe magokat bé vett lakosokat a kegyetlen bosszu áldozatává nem tette. Pustává vált e vidék, az életbe maradt lakától megfosztatott nyomorultaknak keser-ves jajgatásai, az Űzőkbe dűlt városok, s faluk füstyei tölték bé a levegőt, ezt követ-ték a Bertsényi és Rákócziak által indított, s ezen vidéken leginkább dult Honyiázadások — ezen okok későbbben is a szűnet nélküli háboruk miatt elszegényedet Catholicus Kö-zönségnek nem lévén módja az Építésbe, pusztába kénytelenített hagyni e remek mi-vet, hanem a Szentegyház mellett lévő Ka-polnát deszka hajlékkal ki töldván ebbe imádtá a Teremtőt, — A leomlott Szentegy-ház bőlozattayából 1804-ik évbe avólt torony alapjára Tornyt építettett. Így állt szomorú romjaiba a remek Szentegyház míg végre a halhatatlan emlékezetű I. Ferentz Császár és Király boldog uralkodása, s az áldot béke kebelébe a jóert, és szépert buzgó s nagy áldozatokat tett Szathmári Püspök Hám Já-nos Eő Méltósága e szentegyház romjaiból való felépítettését célba vette, s az eránt mind a híveket, mind ezen Szentegyház véd-lőjét Gróf Schönborn Fülep Ferencz Eő Ma-gosságát fel szólította; így lett hogy 1837-ik évben Fő Tisztelendő akkori Fő Esperest Míchna János ur ezen szent célt munká-latba vévén ezt Méltóságos Gróf Vay Abra-hám akkori Fő Ispáni Helytartó ur Előli Ülése alatt a Tekintetes Nemes Vármegyének is elő terjeszté, s Méltóságos Királyi Tanácsos Ludányi, és Csomai Bay György Első All Ispán ur Eő Nagysága részvétele munkás-sága által az egyet értés lelkével diszelkedő rendek evégre különösen is ajánlatokat, a szükséges fák, kövek, és egyéb anyagok ki hordására rendeléseket tevének, s a mester emberek mellé állandóul 20 rabot adának, — maga a fő Méltóságú Védő Gróf is 3000 ezüst forintokat ajánlván a Szentegyház fel-építésére. Ezek szerint az ugyanazon évbe az építés elkezdődött, s már 1839-ik évi szept-ember 10-én mint Austriai Császár 1-ső mint magyar Király 5-ik Ferdinánd uralkodása 4-ik évébe, Római Pápa XVI. Gergely, József Austriai fő Herczeg Magyar Ország Nádora, Kopátsy József Primás Esztergomi, Pirker László Pá-triárcha Egri, Klobusitzky Péter Kalotsai Ér-sekek idejébe, a Szathmári Méltóságos Püs-pök Hám János Eő Méltósága hathatós elő-mozdítása, jelenlegi fő Esperes Fő Tisztelendő Ekker Ferencz ur szorgoztatása, Tischler Albin segéd lelkész igyekezete, Egyházi Fő Gondnok Tekintetes Uszkay György szolgál-bíró ur munkás szorgalmatossága mellett a kőfal magasságára nézve kőröskörül feleml-tetvén, a 182 évekig pusztaságba, s romba állott, s most régi díszét vissza nyert falra az ókes virágokból Font Keresztes Koszoru

mózsarak durrogása, s a Szentegyház meg-ujulásán egyformán örvendő minden lako-soknak szív emelő boldog érzései között Muzsika szó mellett feltetett, — a fedelezet fája pedig már kézezen várja felrakattatását.

Fel épülsz Te újra, vissza adja a vál-tozás hajdani díszedet Kedves Imádság háza, de minket akik építéseden oly szívesen mun-kálódunk — s emelkedésedet látnunk szívet emelő volt, a mulandóság setét leple vár, — s majd mikor az eddig századokkal vivott fa-ladat több századok mulva — lehet újra romos változás érheti, — akkor alán nevün-ket is örök feledékenség takarja. Az örök élet édes megva mindezen, mind a siron tuli létre meg van az emberi szívből, ezt a hit — azt az őnn szeretet neveli: — késő Unokák!! kik valaha ezen írást olvassátok tudjátok meg, hogy azon sors vár benneteket, aki minket ért, — Ti is egykor mint mi por hamu lesztek, — de tudjátok meg azt is, kik voltunk mi, a kik ezen Szentegyház építésén szívesen munkálódunk — Köszönheti ezen Szentegyház újra való felépítését különösen Fő Méltóságú Szathmári Megyés Püspök Hám János Eő Nagyságának, Gróf Schönborn Fülep Ferencz Bukhány Eő Magosságának, Fő Tisztelendő Fő Esperes Ekker Ferencz Urnak, Tischler Albin segéd lelkész, Egyházi Fő Gondnok Tekintetes Uszkay György — all g ndnok Karátson Ignátz, Jaidrisits Antal, és Kun Mihály uraknak. — Köszönheti a tekintetes Nemes Vármegye Rendeinek, és Tisztviselőinek nevezetesen Fő Ispáni Helytartó Méltóságos Báró Pherényi Pherényi Gábor, Mlgos Királyi Tanácsos Ludányi és Csomai Bay György Első, Vásáros Naményi Eötvös Tamás 2-od alispán, Fő Jegyző Komlósy Károly, Fő Adó Szedők Buday István, Gersey György, — Fő Szolgabírák, Buday Károly, Leszkay Ignátz, Uray Pál, Bay Gábor, — Fő Ügyvéd Bay Ignátz, — Fő Orvos Szankó János, all Jegyzők Péchy Pál, Bay Ferencz all Ügyvedek Vass Antal, Gor ö Ferencz, all szolgabírák Uszkay György, Hunyady András, Jobszty Ferencz, Bósz Károly, Vitkay Imre, Komlósy Ferdinánd, all beszedők Péchy János, Nánasy Menyhért, Fő esküttek Mező Bertalan, Gal-góczy Pál, Bényei László, Tarnóczy György, Gorzó János, Andrásy János, Szarka József, Dánts Lajos, — Várnagy Hadady Sámuel — a Tekintetes Munkásy Uradalom részéről Frájázen Dániel Prefectus, Balogh Ferencz ügyvéd, Trestyenszky Pál Inspektor, Vokulko József Szántartó uraknak, s több Uradalmi Tisztviselőknak. Segítették ezen Szentegyház felépítésében ezen Városnak Előjárói nevezetesen munkás Fő Birája Debreczeni And-rás, Fő Esküt Lang József, Tanácsosok Nagy Károly, Paskual Antal, Harkel Antal, Krausz Ferencz, Lukács András, Kovács Jó-sef Nagy István, Király András, B kos Jó-sef, Gáti György, Tót István, Szeles Gábor, Bodolovits László, város Ügyvédje Póts Gás-pár, Fő Jegyző Székely László urak. — Volt ebben az időben Bereghszáz városában négy külön vallású felekezett ugymint RCath: 855 lelkekkel, kiknek lelki tanítójuk Fő Esperes Fő Tisztelendő Ekker Ferencz, segéd lelkész Tischler Albin, Kántor és Professor Dónits János. — az Egyesült Görög Szeretáru felekezett 234 lelkekkel kiknek lelki Tanítójuk Tisztelendő Hajlu Jerón a Helvét vallást tartó 1980 lélekből álló gyülekezett kiknek lelki tanítójuk Tiszteletes Arday Janka József, Kántor Oláh Josef, nagyobb Tanító Kráj Fe-rencz, kisebb Nagy József, akik lelki mivel-ségek, s j Szíveknél fogva egymáshoz min-denkoron rokon érzésekkel visetnek, s az egyetértés szelid lelke vezérlé tetteiket. Vól-tak ezen Korba Zsidók is 263. akik a Babo-násság vastag ködébe botorkáznak — Korunk ditsekedhetik, hogy mind a három vallás béliek egyházaikat a mi időnkbe építették s építik. — Szent Isten Te magad segéd. Szent házad felépítésében igyekezeteinket, felépülve tarsd meg minden szomorú változásoktól. Tartsd meg Kedves Magyar Hazánkat, s Nemzetünket kegyelmedbe, és atyai szerete-tedbe. Kelt Bereghszázba 5-ik Ferdinánd Ki-rály uralkodása 4-ik, Krisztus urunk szüle-tése után 1839-ik évben Mindszent hó 15-én. — Feltette Póchy István Tekintetes Nemes Be-regvármegye Levéltárnok msk.

A beregszászi rk. egyház birtokában lévő hiteles másolat után közli:

Reiter Endre.

TANÜGY.

A beregszászi m. kir. áll. főgymnázium 1903/04. tanévi értesítője 116 oldal terjedelemben jelent meg. A füzetet *Telkes Sándor* r. tanárnak gondos tanulmányával meg-irt értekezése vezeti be Címe: *A drótnélküli telegrafálás és az új napsugarak*. Ezt követi az intézet ez évi életének rövid története és a érkezett fontosabb rendeletek felsorolása. A most említett két pontból kiemeljük a következőket: Orlovsky István eddigi igaz-gatót a király a kassai áll. főreáliskolához hely-ezte át s helyére Schürger Ferenc ungvári főgym. tanárt nevezte ki. Atbe'yettek ezenkívül Kosári István r. tanárt, helyére Korpás Ferenc jászberényi h. tanár jött. Beiratkozott 313 nyil-vanos 13 m. gán, összesen 356 tanuló 8-al kevesebb, mint a megelőző évben. Iskolai ünnepélyek voltak: szept. 2-ikán a tanév meg-nyitása, okt. 7-ikén Deák Ferencz születésének 100-ik évfordulója, nov. 18-én Erzsébet király-né h. lálának évfordulója, február 13-án az ifjuság által rendezett hangverseny, április 11-ikén a nemzeti ünnep és jul 29-ikén a tanév bezárása alkalmából. Ezenkívül rendezett az intézet 4 kirándulást 1. Máramaroszigetre és környékére 2.) ke ékpáron Munkácsra 3.) Kölesey Ferenc sirjának megkoszoruzása vegett Cs. kébe, 4.) a május 21-23-ikán ren-dezett országos gyorsbíró versenyre Ungvárra. Tornaiünnepélyt rendeztek június 11-ikén, a melyen a következők nyertek díjakat: Hunyady Béla, Sándor Jenő, I. oszt. Mór Sámuel, Schvarc Mór II. oszt. Szük Elemér, Fehér János III. oszt. Nyárády Mihály, Serly Károly IV. ik oszt. Beermann Miklós, Fridländer Menyhért, Kal-lós Béla V. oszt. Arday Pál, Buzinkay Gyula, Tarpay Miklós VI. oszt. Ráthonyi Zoltán, Schwarcz Sándor, Szabó Gábor, Varga Imre, VII. o. z. és Tischler Miklós, Fodor Henrik, Horváth Gábor, Kóczán Mór és Paksy Kál-mán VIII. oszt. tanulók. Nevezetes ujtítása volt az elmúlt évben a tanári karnak nem-csak a tanuló ifjuságra, de a város és vidék tudománykedvelő közönségére nézve is a szabad liceumi előadások rende-zése. Kilendő ilyen előadást rendezett az in-tézet, belépő-díj nélkül, a közönségnek élénk érdeklődése mellett. Az igazgatóság ígéretet is tett a közönségnek, hogy ezeket az elő-adásokat az új tanévben folytatni fogja.

A tanári kar tagjainak felsorolását kö-veti az elvégzett tananyag ismertetése osztá-lyonként: Az iskolaorvosi jelentésből azt az örvendetes tényt olvassuk, hogy az egészség-ügy kifogás alá nem esett, a tanulók egész-ségi állapota a lehető legkedvezőbb volt. Há-lálkozás 1 esetben fordult elő. A felszerelés gyarapításában dicséretes szorgalom konstá-tálható. Gyarapodott a butorzat 15 darabbal, a természettudományi szertár 15 darabbal, a tornaszertár 1, a filológiai szertár 30, a föld-rajzi szertár 9 darabbal. Számos új kötettel növekedett ezenkívül a tanári és ifjusági könyvtár.

A tanulók közül jeles osztályza-tot nyertek: Kádár Sándor, Nemes István és Roth Béla I. oszt.; Grünstein Zoltán, Kál-mán Elek II. oszt.; Elek (Engel) Sándor, Já-nosi György, Prerau Sándor, Rosenvasser József Lass Mihály és Szük Elemér III. oszt.; Kálmán (Kitz) Miklos, Pollák Henrik és Ro-senberg Emanuel IV. oszt.; Pataky Tibor VI. oszt.; Sándor Oszkár és Schwartz Sándor VII. oszt.; Fodor He rik, Fuchs Dénes, Fuchs István, Horváth Gábor és Kóródi Lajos VIII. oszt. tanulók. Rendkívüli tantárgyakként ebben az évben a francia nyelvet z. nét, gyorsírást és szabadkézi rajtot tunitották. E r e t t s é g i vizsgálatra 19 ifju jelentke-zett ezek közül az írásbeli vizsgálatot letette 18, a szóbelit 16. Jelesen éret 5, jól 2, egy-szerűen 9. Két reáliskolát végzett tanuló ki-egészítő érettségi vizsgálatot tett a latin nyelv-ből. A füzet többi oldalait a tanulók számá-ra, vallására, korára, nyelvismeretére, előme-netelére stb. vonatkozó statisztikai táblázatok, a kiosztott ösztöndíjak és jutalmak felsorolá-sa, az ifjusági segélyügy állapotának és a „Petőfi önképzőkör” működésének ismerteté-se tölti be. Önképzőköri pályadíjat nyert tek Kóródi Lajos, Fodor Henrik VIII. oszt. Schwartz Sándor VII. oszt. tanulók. Az érte-sítőt a jövő tanévre vonatkozó értesíté s rekeszti be. Ebből a következő fontosabb ré-szeket emeljük ki: A folytatólagos beiratások

Spanyolország művészete talán két okból szól közvetlenebbül hozzánk mint Itáliáé; mert bravuros festőit s szobrászait még könnyebben s jobban megérti a mi korunk, mint az olaszokat s mert ahol e művészet nyelve félig már érthetetlen — mint az egész Andalusia mór művészete — csodálatos formaszépségeivel lebilincseli fantáziánkat, leköti ezzel egész valónkat még ekkor is. Ennyit, amint mondani szokás, a dolog érdemére. A többi mindennapos turista-megfigyelés.

(Vége köv.)

MENDE-MONDÁK

A rendőrség ama figyelmeztetését, hogy az udvarokat tűzrendészeti s közegészségügyi szempontból rendben kell tartani, a háztulajdonosok nagyon komolyan veszik. Minden udvar annyira tele van tűzoltáshoz szükséges szerekkel, hogy tűz esetén alig lesz lehetséges az oltás, mert nem lehet mozogni sem a sok tűzoltási szertől. Emellett minden udvar tiszta. A tükrök már feleslegesek, le is ment az árak Beregszászban. Aki gyönyörködni akar ma-

gában, csak rézzen egy udvarra. Az eddig sűrűn előforduló szemét és trágyadombok eltűntek, helyökbe virágos ágyak kerültek.

A bátyui községi előjáróság egy tagja engedélyt kért egy táncmulatság megtartására. Figyelmeztették, hogy ügyeljenek a rendre mert ha verekedés lesz, akkor több táncmulatság nem lesz. Az előjárósági tag biztosította is a rendet eképen: „Dejsten csak verekedni próbáljon valaki, agyonütöm, hogy nem táncol többet.”

Jándon is terveztek egy táncmulatságot, de az engedélykérésnél a jándiakat is figyelmeztették arra, hogy verekedni nem szabad. A jándiak szabadságszeretők s visszautasították az engedélyt:

„Még verekedni sem szabad? akkor nem kell az engedélyök!”

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

B. S. S. Oroszi A regényt megkaptuk, ösmertetni fogjuk.
L. A Zilah. Felháborodásod jogosult, mert nincs kellemetlenebb gáncs, mint az, amit más miatt

kell elszenvetni. Teszünk róla hogy nevedet össze ne tévesszék annak nevével, aki nem szereti a Par-nasszust és mindeu dolgával tavolabb fut tőle. Igaz bírálataidat ezután is kérjük.

Napkeleti mese. A mi közönségünk nem tudná méltányolni.
R. J Közölni fogjuk.

Terményárak.

1904. augusztus 17.

Ó-Gabonanem	kor.	fill.
Buza	9	70
Rozs	7	40
Árpa	7	20
Zab	6	80
Tengeri	9	—
Repce	10	20
Köles	—	—

Egy használt, de teljesen jó karban levő **ZONGORA** eladó.

Értekezhetni
HORVÁTH MIHÁLYVAL,
Széchenyi-utca 26.

1014—1904. M. számhoz.

Hirdetmény.

Beregvármegye közigazgatási bizottsága az 1904. évi augusztus hó 11-én kelt 2713. K. B. sz. rendeletével a beregszász—vásárosnaményi th. közuton lévő 18, 21 és 22. sz. **hidak fafelszerkezetének** helyreállítását 13442 kor. 29 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok kivitelének biztosítása céljából az **1904-ik évi szeptember hó 2-ik napjának d. e. 10 órájára** a beregszászi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zártajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkák végrehajtásának elvállalására vonatkozó zártajánlataikat a kitűzött nap d. e. 19 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénznek az állampénztárnál, (adóhivatalok, vámhivatalok, sóhivatalok stb.) történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Beregszász, 1904. augusztus 16.

M. kir. államépítészeti hivatal.

1686—904. kig. sz.

HIRDETMEYNY.

A **Vásáros-Naményi** körjegyzői irodában egy józan életű jó magaviseletű szorgalmas, **jegyzői oklevéllel bíró fiatal ember** felvétetik.

Belépési határidő f. évi szeptember 1. Javadalmazása évi 1000 korona

Egyéb feltételeket levélben közölök.

V.-Namény, 1904. augusztus 16.

Sziberth Ferenc, körjegyző.

Árverési hirdetmény.

A sarkadi urb. közbirtokosság birtokában levő felsővégi (szolotvinai) legelőterületen 20 darab műszaki célra is alkalmas **tölgyfa** fog nyilvános árverésen szálanként eladás alá kerülni; melyre hatánapul **f. évi augusztus hó 30-ik napjának délelőtti 10 óráját** tűzöm ki a községi bíró házána.

Kelt Sarkadon, 1904. augusztus 18-án

Róth János, urbéres elnök.

1015—1904. M. számhoz.

Hirdetmény.

Beregvármegye közigazgatási bizottsága az 1904. évi augusztus hó 11-én 2743/KB. 904. sz. rendeletével a:

- munkács-veresmarti th. közuton lévő 63 számú beregszász-kövesdi " " " 45 "
- jánosi-lónyai " " " 5, 6, 7 "
- m.-kaszony-t.-szalkai " " " 4, 5, 10 " és a
- beregszász-badalói " " " 11. számú

betonműtárgyak újból építését 6208 kor. 92 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok kivitelének biztosítása céljából az **1904 évi szeptember hó 2-ik napjának d. e. 10 órájára** a beregszászi m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatokhoz az általános feltételben előirt az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz, vagy a bánatpénznek az állampénztárnál (adóhivatalok, vámhivatalok, sóhivatalok stb.) történt letételét igazoló pénztári nyugta csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Beregszász, 1904. augusztus 16.

M. kir. államépítészeti hivatal.

Hazai új gyógyforrás.

Vay Gábor gróf tulajdonát képező **Márlavölgy-fürdő** (Szatmármegye) elismert kitűnőségű forrásaain (Mária, Mártha, Gábor) kívül egy ujjal a **KURUC** nevével gazdagodott. **Dr. Korányi Frigyes** egyetemi tanár ur ezen ásványvizeket sikerrel kasználja s a leghatékonyabb összetételű alkalikus sósróráások közé sorolja. Kitűnő hatásának tartja **idült gyomor és májbajok** egész sora ellen, de melegen ajánlja ezen ásványtermékeket s a fürdő használatát **gyomor nedv elválasztás szabályozására, emésztési folyamat élesztésére-köszvény, mindenmü hürút bántalmak** ellen stb. Vasuti állomás Szinyér-Vár-alja. Az ásványvizre nézve megrendelés **Hausman Jakab** bérlőnél Munkács teendő, a fürdőre vonatkozólag az **uradalmi intézőség (Gáborszállás u. p. Avas-Felsőfal)** ad felvilágosítást.

Hirdetmény.

Gőz és kádfürdő megnyitása.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására
kozni, hogy **ANNA gőz és kádfürdőt Beregszászban Kölcsei-utca 31. sz. a. f. hó 14-én megnyitottam.**

Gőz és kádfürdőt a **modern kor követelményeinek és orvosi rendelet** szerint a hidegvíz gyógykezelésnek megfelelőleg berendeztem.

Gőzfürdő kapható hetenkint négyszer még pedig:

Férfiaknak:	vasárnap délelőtt	1 K. 20 fill.
	„ délután	80 fill.
Szerdán és pénteken egész nap 1 korona		
Nőknek:	Kedden délelőtt	1 K. 20 fill.
	„ délután	80 fill.

Kádfürdő kapható mindennap:

I-ső osztályu porcellán kádban lepedővel	1 K. 20 fill.
II-od osztályu beton kádban „	90 fill.
III-od osztályu régi fürdő lepedő nélkül	50 fill.

Evi bérlet mely érvényes egyszer naponta gőzfürdőben vagy I-ső osztályu kádfürdőben 50 korona.

12 jegyes minden minőségű könyvecske 20% engedménnyel kapható.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve vagyok

Tisztelettel:

Hartman Ferencz,
fürdőtulajdonos.

A gőz és kádfürdőhöz használandó víz vegyi elemzése.

Hartman Izráel fürdőtulajdonos f. évi május havában 8 üveg ásványvizet hozott alólírott hoz, hogy azt vegyileg megvizsgálják. Az üvegek Beregszász polgármesteri hivatalának pecsétjével voltak ellátva és egy 1876 május 5.-éről kelt Zsiros Sándor és Szeles Gábor városi tanácsosok által aláírt bizonyítványban az bizonyított, hogy az üvegek a kutból merített vízzel töltettek meg.

A víz megvizsgálata a következő eredményt adta:

1000 rész vízben foglaltatik.

kovasavból	0,0331 rész
szénsavas calciumból	0,3516 „
szénsavas magnesiumból	0,1148 „
szénsavas vasból	0,0417 „
szénsavas natriumból (káliumból)	0,0888 „
chlór natriumból	„

nem illó alkatrészek összege 0,6300 „

A víz mint a fönnebbi vegyalkatból következtethető, valószínűleg jelentékenyebb mennyiségű szabadszénavat is tartalmaz, mely azonban csak a forrásnál volna meghatározható.

A víz kiváló vastartalmánál fogva a vasas gyógyvizek közé sorolandó.

Budapest, 1876 május 24-én.

Dr. Lengyel Béla

m. k. egyetemi rk. ny. vegyészettanár.

Uszoda.

Tudomására hozom a n. érdemű közönségnek, hogy a Vörösmarty-utcai újverke hid mellett felállított **kabin-fürdők** mellett már az

U s z o d a

is készen van, melyben a fürdési díj személyenkint 16 fill.

1 lepedő	8 „
1 uszónadrág	6 „
1 törülköző	4 „

f ü r d é s i i d ő:

nőknek délelőtt 9 órától 12-ig	
délután 3 „ 5-ig	
férfiaknak délelőtt 5 „ 9-ig	
délután 5 „ 9-ig	

Uszni tanulásra ha ez időnyre legalább 30—40 tanuló jelentkezik, uszómester rendelkezésre áll külön tandijért.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve maradok

Tisztelettel:

Fekete Imre,
Verkefürdő és uszoda-tulajdonos.

ad 422—1904. v. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a beregszászi kir. törvényszék 7276—1904. számú végzése által **Pógyor Juliánna** végrehajtató javára **Pógyor Gedeon** ellen 2000 kor. tőkekövetelés és jár. erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság felül foglalt és 875 koronára becsült butorok, tehének és lovakból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak

Mely árverésnek a beregszászi kir. járásbíró V. 511/2/1904. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Sáros-Oroszi községben alperesnél leendő eszközzésére **1904-ik évi szeptember hó 1-ik napjának délután 3 órája** határidőül kinttuzetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett becsáron alul is el fognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vétel árából a végrehajtató követelését megelőző kielégítettséghez jogot tartanak, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Beregszászban, 1904. évi augusztus hó 10 ik napján.

Schuller, kir. bir. végrehajtó.

P é n z t

ékszerekre, értékpapírokra és minden elfogadható tárgyakra. Bárhol másutt elzálogosított tárgyakat magamhoz váltok és azokra magasabb kölcsönt a legolcsóbb kamatok mellett adok

Mór Jakabné, zálogkölcsön int. Árpád-u. 23.

ad 196—1904. v. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a beregszászi kir. járásbíró 1903. évi Sp. II. 332/7. számú végzése következtében Szopó József ügyvéd által képviselt **Kovács Kálmán** javára **lfj. Szarka Károly** ellen 144 kor 54 f. s jár. erejéig 1904. évi február hó 4-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felül foglalt és 1740 koronára becsült következő ingóságok, u. m. lovak, kocsik, lószerszám, takarmány, tűzifa és butor nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a beregszászi kir. járásbíró 1904-ik évi V. 780/4. számú végzése folytán hátr. 44 kor. 54 fill. tőkekövetelés, ennek 1903. évi április hó 29-ik napjától járó 5% kamatai, eddig összesen 106. kor. 31 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig is végrehajtást szenvedettél Tivadar községében **1904. évi augusztus hó 27-ik napjának délutáni 3 órája** határidőül kinttuzetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felül foglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Beregszász, 1904. évi augusztus hó 7-én.

Schuller, kir. bir. végrehajtó.

Örömhír. Hála a modern kémia haladásának, sikerült az emberi nem veszedelmes ellensége a tuberkulózis ellen gyógyítószert feltalálni. Ez a szer a híres klinikák és számos orvos által kipróbált „**SIROLIN**” nevű szörp mely nagyhatású s a mellett kellemes illatu és ízű. A **SIROLIN** hatása folytán enyhül a köhögés, javul az étvágy, fokozódik a táplálkozás, gyarapodik a test sulya és eltűnnek a tüdőből a tuberkulózis-képződmények. Ez a kedvező hatás annál könnyebben érhető el, minél korábban kezdi az ember használni a **SIROLINT**.